

In onze pitch heb je gehoord hoeveel impact we kunnen maken in de energietransitie als we de handen ineen slaan met de juiste spelers. We zien de lokale coöperatieve energiegemeenschap als een groot goed om de energietransitie te versnellen. We focussen op lokaal eigenaarschap waarin iedereen mee kan doen. In dit document leggen we verder uit wie de spelers zijn en hoe we samen impact kunnen maken.

De energiecoöperatie

Door middel van energiecoöperaties kunnen burgers hun plek innemen in de energietransitie. Mensen kunnen samen een windmolen aanschaffen, een grote hoeveelheid zonnepanelen aanleggen of een warmtenet aanleggen en in eigen hand beheren. Op dit moment is het nog zo dat de opgewekte stroom verkocht moet worden aan een energieleveranciers. Het aftellen is begonnen naar het moment dat de coöperaties direct stroom aan hun leden mogen leveren.

Een energiecoöperatie is een rechtsvorm en iedere deelnemer krijgt certificaten die voor een bepaalde hoeveelheid aan energieopwekking staan. Met de uitkeer daarvan wordt de energierekening gecompenseerd. Energiecoöperaties werken niet met de salderingsregeling maar met de SCE subsidie. Hiermee wordt een minimale prijs voor de stroom gegarandeerd en wordt het risico voor het project verlaagd.

Daarnaast doen de coöperaties veel om de algehele verduurzaming verder te helpen. Zo richten ze zich ook op gezamenlijke inkoopacties en delen ze kennis door energieloketten te bemannen.

De sociale energiecoöperatie

Bij Voorstroom zijn we samen met INNAX begonnen met het opstarten van sociale energiecoöperaties. Hierbij kunnen mensen met een sociale huurwoning, dus met een beperkt budget en geen eigen dak, voor een paar cent eigenaar worden van zonnepanelen.

We zorgen ervoor dat de coöperatie geld kan lenen en daarvoor zonnepanelen aanschaft. Deze schuld wordt met de opbrengsten over een periode van 15 jaar afbetaald. De verdere opbrengsten gaan direct naar de leden van de coöperatie. Hiermee kunnen zij de kosten van hun eigen energierekening drukken. Daarmee kunnen ook zij participeren in en profiteren van de energietransitie. Het gaat al snel om €70,- per jaar en door onze slimme werkwijze kunnen we dit verhogen tot €300,- à €500,- per jaar.

Doordat we een sociale energiecoöperatie oprichten en deze als Voorstroom vergaand geautomatiseerd hebben, kunnen we mensen bereiken die tot nu toe buiten de energietransitie vielen. Met deze aanpak zijn inmiddels al 4.000 huishoudens geholpen en dit groeit in 2023 naar minimaal 6.500. Wij vinden dit ontzettend belangrijk. Onze visie is dat gemeenten moeten streven naar meer sociale energiecoöperaties.

VvE als energiecoöperatie

In grotere steden vind je veel appartementen en die zitten vaak in VvE's. Bewoners kunnen moeilijk meedoen in de energietransitie en het vastgoed wordt daardoor niet snel genoeg verduurzaamd. Voor gemeentes is het lastig om VvE's mee te nemen in de energietransitie. En voor VvE's is het ingewikkeld een coöperatie te starten, want het oprichten van coöperatie kan een lang en complex proces zijn dat veel kosten met zich meebrengt.

Binnen de volgende fase van het SIR neemt Voorstroom met de gemeente Den Haag het voortouw door dit proces te standaardiseren en automatiseren. Hierdoor blijven kosten laag en verloopt het proces soepel.

We ontwikkelen tooling om de start van de coöperatie te vergemakkelijken. Vanaf het eerste idee, de oprichting en het ontwerpen van de installatie tot communicatiepakketten en administratie. We maken het proces makkelijk en vergroten zo de impact voor alle gemeenten! Een gemeente hoeft straks bij ons alleen maar aan de bel te trekken en VvE's te attenderen en de tooling neemt het werk uit handen. Daardoor kunnen de grote daken van VvE's benut worden voor het oprichten van een coöperatie. Deze coöperatie huurt dan het dak via een opstalovereenkomst van de VvE. Daarna kan de VvE zelf panelen aanschaffen op dit dak net zoals de bewoners of omwonenden. We kunnen de VvE daken daarom optimaal vol leggen met panelen zodat zoveel mogelijk mensen de kans krijgen op panelen, door ze zelf te kopen of in onze sociale coöperatieve vorm.

De toekomst van de energicoöperatie

Bij het energielandschap denkt men vaak aan huishoudens die stroom afnemen en soms ook opwekken met zonnepanelen en energieleveranciers die op grote schaal energie opwekken en dit verkopen aan de huishoudens. Met de opkomst van de energicoöperaties komt hier een derde partij in het speelveld waarmee huishoudens de rol van lokale energieleverancier kunnen gaan aannemen. Hiermee komt energie weer in lokale handen en kunnen inwoners samen hun energietransitie vormgeven. Mensen die kunnen investeren in zonnepanelen kunnen dit met mooi rendement doen, mensen die minder kapitaalkrchtig zijn kunnen alsnog prima rendement halen en profiteren van de lokale impact door onze sociale coöperaties.

De coöperaties zullen een steeds grotere impact gaan maken op de problemen die nu gepaard gaan met de energietransitie, vooral netcongestie. De coöperatie kan als geen ander invloed hebben op het gebruik en opslag van lokaal opgewekte stroom. Voorstroom begint nu met de eerste projecten met netbalans door vraag via warmtepompen in een wijk gelijk te laten lopen met de opwek op het hoogtepunt van de dag. Doordat de coöperatie deze aansturing collectief kan doen voor alle warmtepompen in een wijk gaan we hiermee de onbalans voor een deel te lijf.

Daarnaast komt opslag nu snel dichterbij. Batterijprijzen dalen en zeker op wijkniveau kan hiermee grote impact worden gemaakt met behulp van een buurtbatterij. De derde grote factor waar een coöperatie op wijkniveau invloed op kan hebben is het opladen van de elektrische auto, ook hier kunnen ze vraag en aanbod bij elkaar brengen door te sturen op het moment van opladen op een piekproductie moment. We werken naar een aanbod gestuurde stroomvraag achter het transformatorhuis waar iedereen binnen de wijk aan kan meedoen. Al deze stappen werken naar hetzelfde doel: lokaal zeggenschap over energie.

Voorstroom

Voorstroom is in 2017 begonnen als het platform voor lokale energieprojecten. We zagen al vroeg de meerwaarde van deze nieuwe vorm in het energielandschap en zijn met hen mee gegaan in onze ontwikkeling. Inmiddels heeft Voorstroom het gehele proces van het managen van een energieproject teruggebracht tot een aantal muisklikken, ongeacht of er 10, 100 of 1.000 mensen meedoen. Dit zorgt ervoor dat de coöperaties kunnen doen wat ze het liefste doen: nieuwe lokale projecten starten en mensen ondersteunen in de verduurzaming.

Dit laatste ondersteunen we met de uitgebreide energieloket functie in Voorstroom waarbij we een volledige en flexibele werkwijze hebben voor een afspraak met een energiecoach tot het uitzetten van verduurzamingsmaatregelen en het ondersteunen van subsidietrajecten zoals het aanvragen van de ISDE of het managen van de uitvoering van het nationaal isolatie programma.

Voorstroom experimenteert en pioniert vanaf de start mee met de coöperaties en werkt er steeds aan om hen nog meer tools te geven, bijvoorbeeld door projecten voor netbalans en stroommanagement te starten. De coöperatie willen wij daarmee steunpilaar van de lokale energietransitie maken.